

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Haročina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

 poslali naj to store v najkrajšem času; drugače bi bilo upravništvo primorano jim določanje lista ustaviti.

hkomiselno. Pa pri klerikalcih zadostuje, če ima kdo vedno »preklete liberalce« na jeziku, pa že pride naprej.

Red v »Zadružni zvezi« mora biti jako čuden, da se je mogel Polajenko polastiti tiskovin, ki jih v vseh zavodih skrbno spravljajo, ter mogel z njimi dvigniti od v banki naloženega denarja 40.000 kron. V banki so ga poznali, da je knjigovodja »Zadružne zveze«, nakazilo je bilo pravilno — torej ni bilo nobenega zadržka izplačati mu nakazani denar. Še čudnejše je, da so v »Zadružni zvezi« šele v četrtek, dne 6. t. m., prišli na to, da je Polajenko v ponedeljek ušel in odnesel 40.000 kron. — Kaj se v »Zadružni zvezi«, ki je vendar denarni zavod, tako malo brigajo za svoje uradnike, da lahko knjigovodja kar več dni izostane, ne da bi kdo vprašal, zakaj ga ni in kje da je.

Izguba 40.000 kron je za »Zadružno zvezo« zelo občutna in težko je umeti, kdo jo bo pokrival. Na glavni skupščini dne 10. aprila 1912 izpremenjena pravila »Zadružne zveze« pravijo v § 17., da v slučaju izgube, katere ni moči pokriti iz letnih dohodkov, seže »Zadružna zveza« najprej na morebitne rezervne fondе, in če bi to ne zadostovalo, se izguba razdeli sorazmerno na zadružne deleže, in če bi še ti ne zadostovali, se daljna plačila razdele na posamezne članice.

Iz letnih dohodkov se izguba 40.000 K pač ne bo dala pokriti; kako je z rezervnimi fondmi, nam pa ni znano, a najbrže bodo le na papirju, saj ima »Zadružna zveza« mnogo terjatev, ki jih vodi med aktivnimi, dasi bi jih morala odpisati kot neizterljive. Ostanjejo torej članice, ki imajo najmanj po 100 deležev à 10 K. Toda s članicami je križ. Menda je vsaka več dolžna »Zadružni zvezi«, kakor ima pri njej dobiti, in tako bo najbrže morala dežela poseči v žep. Deželna garancija je bila jako lepa iznajdba, samo če bodo davkoplačevalci zadovoljni, da se bodo iz davkov pokrivala defraudacije v klerikalnih zavodih, to je drugo vprašanje.

Vojna na Balkanu.

Dosedanji boji.

Bolgarsko vrhovno vojno poveljništvo izdaja o dosedanjih bojih sledeči komunikate: Poročila iz Carigrada o dozdevnih dosedanjih zmagah Turčije nad Bolgari so popolnoma izmišljena. Turška vlada je raztresla te vesti samo, da bi preslepila evropsko javnost. Resnica o dosedanjih operacijah je sledeča: Dne 4. februarja so Bolgari pobili Turke južno od Kavaka in jih pognali nazaj do utrdb pred Galipolijem. Dne 8. februarja je 6 turških divizij napadlo bolgarske čete 5 km severno od Bulaira. Turki so bili tepeni. Bolgari so jih z bajonetnim naskokom pognali v popolnem neredu nazaj. Turki so imeli silne izgube. Bolgari so do sedaj na bojišču pokopali 6000 Turkov. Vsi turški poskusi izkrcati vojaštvo ob obrežju Marmarskega in Črnega morja so se popolnoma izjalovili. Dne 8. in 9. februarja so se izkrcali pri Šarkeju tri turške divizije. Bolgari so jih obkolili in z bajonetnim naskokom prisilili, da so se vrnili na ladje. Turki so izgubili več tisoč mož. Po teh uspehih je vsa obala Marmarskega morja popolnoma v rokah Bolgarov. Turške vesti o izkrcanju čet za hrptom bolgarske armade so popolnoma neresnične. Obleganje Odrina se nadaljuje z vsemi silami. Krog oblegovalcev se vedno zožuje.

Odrin.

Bolgarska vlada je dovolila, da smejo podaniki evropskih držav zapustiti Odrin.

Obleganje Odrina se nadaljuje z vsemi silami, turški poizkusi dne 10. in 11. t. m. da bi prodrli črto oblegovalcev so bili z velikimi izgubami odbiti. Padlo je več kakor 1000 Turkov.

Kralj Nikola in Skader.

Kralj Nikola je izjavil pred vso vojsko, da je ni sile na svetu, ki bi ga mogla spraviti iz enkrat osvojenega Skadra in da raje pogine sam in pusti propasti svojo državo in dinastijo, kakor da bi se umaknil iz Skadra. Kraljeva izjava je napravila na vso vojsko velik vtisk.

Velika goljufija pri klerikalni »Zadružni zvezi«.

»Zadružna zveza« v Ljubljani bje trd boj za življenje, in kdo ve, kdaj bi bila že izdihnila, ki bi ji klerikalna večina v deželnem zboru ne dovoljevala podpore, ko bi ji država ne dajala subvencije in ko bi deželni odbor ne dajal ogromnih svot deželnega denarja na razpolaganje.

Že mnogokrat se je slišalo, da pri »Zadružni zvezi« ni pravega reda in da se lahko komiselno gospodari. O kakih dobičkih se ni nikoli nič slišalo, pač pa o različnih izgubah, zdaj pa je knjigovodja Ivan Polajenko še ogoljufal »Zadružno zvezo« za celih 40.000 kron in z njimi pobegnil.

Pač čuden red mora vladati v tem zavodu, da je 26 let star uradnik — ki še doslej ni pokazal, da bi bil kaj prida človek, sploh prišel v položaj, da je zamogel »Zadružno zvezo« oškodovati za 40.000 kron. Polajenko je bil vedno nekaka sumljiva eksistenca. Učil se je najprej v neki špece-rijski trgovini, pa je imel menda predolge prste, kajti odslovili so ga; učil se je za mehanika, pa je bil tudi tako priden in pošten, da je moral iti; bil je potem pri voj-
jakih in po dovršenih letih ostal v službi — pa so ga tudi menda odslovili. Dobil je potem službo pri »Zadružni zvezi«. Mogoče bi se bil poboljšal — ali da tako mladega in nezanesljivega človeka postavijo na važnejše mesto, predno se prepričajo, če se je res spremenil, to je vsekako la-

Turško brodovje.

Celo nemški listi in tudi turški viri priznavajo, da se nahaja turško brodovje v silnih zadregah. V zadnjem štiridnev-nem boju turško brodovje ni moglo skoraj popolnoma poseči v tek boja in ni moglo podpirati turške armade. Eden največjih srbskih oblegovalnih topov, katerega so prepeljali izpred Odrina v Bulair, je poškodoval dve turški vojni ladji tako zelo, da sta se morali takoj umakniti in sta zasidrani v nekem varnem pristanišču. Tudi Grki vedno preže na turško brodovje. Posebne težkoče pa napravlja poleg tega Turkom znani avijatik Mutussis, ki je, kakor znano, preletel s svojim hidroplano Dardanele. Ta zasleduje neprestano turško brodovje kakor tudi premikanje turških čet na suhem in jih obmetava z bombami. Pri obstreljevanju Rodosta je zadela bolgarska granata turško korveto Idsalin, in jo tudi poškodovala, da se je morala korveta nemudoma umakniti.

Razgled po svetu

Umor državnega poslanca Schuhmeierja. Morilec krščanski socijalist.

Socijalno - demokratični državni poslanec Fran Schuhmeier je bil dne 11. februarja zavrato umorjen. Popoldne je bil še v parlamentu, zvečer pa je odšel v Stockerau, kjer je imel političen shod. Z vlakom ob pol 11. ponoči se je vrnil na Dunaj. Na severnem kolodvoru je šel preko perona skozi dvorano za prtljago. Tu je skočil nekdo od zadaj proti njemu, nameril nanj browning - revolver ter ga izprožil. Krogla je zadela poslanca za ušesom, šla skozi glavo in mu prebila črepinjo na čelu. Schuhmeier je še dvignil roko, kakor da bi se hotel ubraniti napadalca, nato pa je omahnil in telebnil na tla. Bil je pri priči mrtev. Ko je Schuhmeier padel na tla, je atentator zakričal: »To je moje maščevanje!« Med številnim navzočim občinstvom je nastala splošna panika. Potniki, uradniki, železniški uslužbenci in redarji so obkolili atentatorja, da bi ne utekel. Ta je grozeče dvignil revolver ter kričal, naj ga puste pri miru, ker se bo itak sam javil sodišču. Redarji so ga nato prijeli ter odvedli na policijo.

Morilec je 45letni Pavel Kunschak, brat bivšega državnega poslanca, sedaj dunajskega občinskega svetnika in krščansko - socijalnega deželnega poslanca Leopolda Kunschaka.

Na policiji je atentator izjavil, da je umoril Schuhmeierja iz maščevalnosti, ker so socijalni demokratje proglasili proti njemu bojkot, vsled česar ni mogel nikjer dobiti stalnega dela. Povsod, kjer je služboval, se je baje socijalnim demokratom posrečilo ga iztirati iz službe. Pred par leti je ovadil par socijalnih demokratov radi nevarnih groženj. Ovadenci so bili

kaznovani radi izsiljevanja, kar je mržnjo socialistov proti Kunschaku še poglobilo. Policijskemu komisarju je Kunschak izjavil: »Socijalisti so me spravili ob kruh in denar, zato sem se maščeval!« Na vprašanje, zakaj se je maščeval prav nad posl. Schuhmeierjem, ni vedel dati odgovora.

Mrtvo truplo Schuhmeierjevo je ležalo do polnoči na mestu, kjer je bil izvršen zločin. Ob 12. ponoči je došla na lice mesta sodna komisija, ki je po izvršenem izvidu odredila, da so mrtveca prepeljali v bolnišnico, kjer je bil raztelesen.

Pokojni Schuhmeier je bil eden najsimpatičnejših in najgenijalnejših delavskih voditeljev. Bil je samouk, a kljub temu si je s pridnostjo pridobil toliko znanja, da se je z uspehom lahko kosal z vsakim inteligentom. Rojen je bil na Dunaju 11. oktobra 1864. Preje je bil tovarniški delavec, sedaj pa je bil urednik socijalno-demokratičnega lista »Volkstribüne«. — Splošno znan je postal vsled svojih znanih razkritij o bivšem dunajskem županu dr. Neumeierju, ki je bil pod pezo teh razkritij prisiljen odstopiti. Domneva se, da so ta razkritja tudi deloma vplivala na Kunschaka, znanega zagrizenega krščansko-socijalnega agitatorja, da je dvignil revolver na Schuhmeierja.

Zaslišanje morilca Pavla Kunschaka je dognalo, da se je Kunschak zelo dobro pripravil na atentat. Imel je namen Schuhmeierja ustreliti že v torek popoldne. Peljal se je nato v Stockerau, pomotoma pa je izstopil v Korneuburgu. Tam je čakal do večera in se potem peljal z istim vlakom kakor Schuhmeier na Dunaj nazaj, kjer je nato izvršil svoj namen. Zasliševanje Kunschaka je trajalo do dveh zjutraj. Obdukcija Schuhmeierja je dognala, da je ravnal Kunschak naravnost bestialično. V browning je bil vtaknil patrono, katere kroglo je bil popolnoma razrezal, tako da je krogla v glavi razpočila in razbila celo lobanjo, da so izstopili možgani. Morilec je na slabem glasu in je imel že večkrat konflikt s socijalno - demokratično stranko, ker je igral stavkokaza. Ob 2. zjutraj je prišel k preiskovalnemu sodniku tudi Kunschakov brat, krščansko - socijalni poslanec, Leopold Kunschak, ki je bil ves potrj zaradi dejanja svojega brata in se je zjokal. Truplo Schuhmeierjevo pokopljejo najbrže že v soboto. Delavstvo pa misli ta dan proklamirati splošno počivanje dela. Na magistratu in drugih mestnih poslopih so razobešene črne zastave, ker je bil Schuhmeier tudi član občinskega sveta.

r Carjev odgovor na cesarjevo lastno-ročno pismo. Carjev odgovor na lastno-ročno pismo avstrijskega cesarja je bil sestavljen na konferenci ministrskega predsednika zunanjega ministra Sazonova in članov državnega sveta. Rusija ne zahteva od Avstrije demobilizacije, ker je prepričana o njeni miroljubnosti. V alban-

skem vprašanju pa je odgovor tako diplomatično zavil, da ni mogoče spoznati ruskih namenov. Odgovor naglašja, da je ruska politika nesebična in da pričakuje isto tudi od Avstrije.

r Generalna stavka v Belgiji. Osrednji organ socijaldemokratične stranke poroča, da je sklenil Narodni svet, ki pripravlja generalno stavko, da se prične stavka dne 14. aprila opoldne.

Slovenija

s Srečke efektne loterije, ki jo priredi »Splošno žensko društvo v Ljubljani« na korist podpore potrebnim upodablajočim slovenskim umetnikom, so se začele že razpošiljati in razprodajati. Vsaka srečka stane 1 K ter je 200 dobitkov, med temi 13 glavnih. Dobitki so izvorni umotvori, slike, risbe in kipi domačih umetnikov. Natančni seznam dobitkov priobčimo v kratkem.

s Kranjski ponesrečenci pri potopu »Titanica«. Kakor znano so utonili s parnikom »Titanikom« tudi trije Kranjci. Njihovi sorodniki bodo sedaj dobili sledečo odškodnino: Za Jak. Pasič iz Štrekljencev pri Črnomlju 1201 K; za Ivana Vovk iz Jesenic na Gorenjskem 1201 K; za Ivana Merkun iz Kranja 3122 K.

s Vojaški nabori za l. 1913 se vrše v sledečih krajih in dnevih: Kamnik, dne 1., 3., 4. marca. Lukovica (za sod. okraj Brdo) dne 6., 7., 8. marca. Tržič, dne 10. marca. Kranj, dne 11., 12. marca. Škofja Loka, dne 14., 15. marca. Metlika, dne 17. marca. Črnomelj, dne 18. marca. Radeče, dne 27. marca. Krško, dne 28., 29. marca. Kostanjevica, dne 31. marca. Mokronog, dne 2. aprila. Višnja gora, dne 4., 5. aprila. Litija, dne 7., 8., 9. aprila. Kočevje, dne 11., 12. aprila. Ribnica, dne 14., 15. aprila. Velike Lašče, dne 16. aprila. Radovljica, dne 17., 18., 19. aprila. Trebnje, dne 21. aprila. Žužemberk, dne 23. aprila. Novo mesto, dne 24., 25., 26. aprila. Ljubljana (za mesto), dne 17., 18., 19. aprila; (za okolico), dne 24., 25., 26., 28. aprila. Vrhnika, dne 21., 22. aprila. Vipava, dne 27., 28. marca. Postojna (obenem tudi za sod. okraj Senožeče), dne 29., 31. marca in 1. aprila. Ilirska Bistrica, dne 2., 3. aprila. Logatec, dne 7. aprila. Lož, dne 9. aprila. Cerknica, dne 10. aprila. Idrija, dne 12., 14. aprila.

s Samo en poizkus zadostuje, pa se prepričate, da je Kolinska kavna primes v resnici najboljši kavni pridatek, in takoj si boste znali razložiti tudi dejstvo, da si ta kavni pridatek pridobiva čemdalje širše kroge slovenskih gospodinj. Z eno besedo: Kolinska kavna primes je najboljši kavni pridatek; obenem pa tudi pristno domače blago, edino te vrste na slovanskem jugu sploh. Prosimo vas v vašem lastnem interesu samo to, da strogo pazite na varstveno znamko »Sokol«, kajti le tako morete biti zagotovljeni, da dobite res pristno domačo in izvrstno Kolinsko kavno primes!

Velika železniška nesreča med Savo in Zagorjem.

V sredo zvečer ob pol 8. se je dogodila ne daleč od postaje Sava ob južni železnici, kjer se izliva potok Pasjek v Savo, velika železniška nesreča. Poštni vlak št. 76, ki odpelje iz Ljubljane ob 6. uri 35 minut, je na tem mestu zadela ob veliko skalo, ki se je odtrgala s hriba ter padla na tir. Strojvodja Josip Kaš je imel še toliko prisotnosti duha, da je začel ob pravem času vlak zavirati, navzlic temu je lokomotiva zadela ob skalo in skočila z enega tira na drugi tir v tovorni vlak, ki je ravno v tem času vozil mimo. K sreči je zadela lokomotiva v voz, ki je bil med dvema vozovoma, na katerih sta sedela sprevodnika. Le temu slučaju se je zahvaliti, da sta ostala ta dva sprevodnika pri življenju. Lokomotiva poštnega vlaka je pretrgala tovorni vlak, ki je vozil premog iz Zagorja v Ljubljano. Šest vozov tovarnega vlaka se je po strmem bregu prevrnilo proti Savi, dočim je ostalo kakih 11 vozov prevrnjenih na železniškem tiru. Lokomotiva in službeni voz poštnega vlaka sta bila skoro popolnoma razbita. **Strojvodja poštnega vlaka, Jožef Kaš, je ostal na stroju do zadnjega trenutka. Kosci razbite lokomotive so ga nevarno ranili na glavi, mu strgali čreva ter ga nevarno pritisnili na prsili.** Kurjač Šibret se je samo s tem rešil, da se je na odvodni cevi za vodo dvignil kvišku. Pasažirji poštnega vlaka niso drugega čutili kot mal sunek, ko se je lokomotiva zadela ob skalo. Sprva niso vedeli, kaj se je zgodilo. Šele, ko so stopili iz vlaka, so spoznali, v kako nevarni situaciji so bili.

Učinek je bil grozen. Pragi so bili sto metrov v daljavi prelomljeni kakor vžigalice. Čez dvajset osij leži na tiru zvutih kakor žica. Razbiti vozovi leže deloma na tiru, deloma na bregu Save.

Iz Ljubljane, iz Zidanega mosta in celo iz Maribora so prišli rešilni vlaki.

Okoli pol 11. se je pripeljal dunajski brzovlak št. 3, v katerem se je vozil tudi **nadvojvoda Karel Štefan.** Ker je bil železniški tir zaprt so morali potniki prestopiti. Tudi nadvojvoda Karel je moral iz svojega salonskega voza prestopiti v spalni voz. Ko je prestopal, je nosil v naročju svojega dve- do triletnega otroka, ki ga ni hotel nikomur izročiti. Stiskal ga je k sebi, da bi ne videl grozne nesreče. Nadvojvoda se je natančno informiral o nesreči.

Posebno pa se je zanimal za v resnici junaškega strojvodjo Kaša, ki je žrtvoval takorekoč svoje življenje, da je rešil poštni vlak. Nadvojvoda je še iz Divače brzojavno vprašal, kako je zdravstveno stanje strojvodje Kaša. Načelnštvo južne železnice je takoj vprašalo v deželni bolnici, kjer se je odgovorilo, da je stanje Kaševu zelo nevarno in da najbrže ne bo okreval. To se je sporočilo tudi nadvojvodi.

Junaštvo strojvodje Kaša se razvidi iz tega, da je smrtnonevarno poškodovan šel, oprt ob dva moža, iz vlaka v rešilni voz in iz tega v sprejemnico bolnice.

Nadvojvoda Karel Štefan je sam priznal, da zasluži mož odlikovanje — vendar pa bi bilo zanj največje dobro, če bi ostal ohranjen svoji rodbini. Pasažirji poštnega vlaka, ki so se zavedali, kakšne nesreče jih je rešil strojvodja Kaš, so privedili zbirko za to — žrtev svojega poklica.

Reševalno delo je zelo težko. Oba tira sta bila pokrita s prevrnjenimi vozovi. Na mestu nesreče dela več sto delavcev pod vodstvom inženirjev. Promet je bil popolnoma ustavljen. Šele ob $\frac{3}{4}$ na 12. so izpraznili tir Trst-Dunaj. Da so izpraznili tir, so morali prevrnjene vozove poriniti proti Savi. Pri reševalnem delu se je tudi zgodila nesreča. Ključavničarju Zorcu iz ljubljanske kurilnice je padla na stopalo leve noge oporna tračnica ter mu jo je zmečkala. Prepeljali so ga ob 11. v Ljubljano ter z rešilnim vozom v bolnico.

Škoda je zelo velika in se danes še ne more popolnoma dognati.

o Ljubljanska okolica o

lj. o. Dolsko pri Ljubljani. Odkar imamo pri nas kimavca Francelna iz Kamnice za župana, vladajo čudne razmere. Prejšnji župan je dal napraviti krajevne občinske deske s samo slovenskim napisom, a ta strahopetnež se klanja vsaki gosposki. Kakor hitro je dobil miglejš od okr. glavarstva, je tekkel po pleskarja, da je napravil nemško-slovenske napise. G. župan ač vas ni sram, dokler se niste vdinjali farovžu, ste bili vendar možak in ste imeli vendar nekaj narodne zavednosti. Ali ne vidite, da imajo naše sosedne občine vse samo slovenske napise?

lj. o. Iz Beričevga. Gasilno društvo Dol. Beričevo je imelo na pustno nedeljo društveno veselico v Beričevem, ki je kljub našim nestrpnim in zagrizenim nasprotnikom dobro izpadla. Predvsem se moramo zahvaliti našim vrlim gasilcem, ki so tako pridno darove skupaj zbirali, tako da smo imeli blizu 200 K čistega dohodka. Zahvaljujemo se tudi vsem dobrotnikom, ki so spoznali potrebo za naše prekoristno društvo, posebno onim, ki so se v takem slabem vremenu veselice udeležili. Naše društvo je kupilo lansko leto novo brizgalno za 2200 K, a ni dobilo nobene podpore od dež. odbora. Nasprotujejo nam pri nas razni kovači in tudi tovarna za barve nam ne da niti ficka že tretje leto, dasi smo že dvakrat gasili v tovarni in jo nesreče rešili. **Tovariši, pozivljem vas, da še zanaprej tako složno delujete, ni se nam bati, hvala Bogu; brizgalna je že plačana, le treba nam je še nabaviti nekaj novih cevi, ki smo jih pri velikih požarih posebnostno v Tomačevem uničili. Na pomoč!**

o Dolenjske novice o

d Iz Višnje gore. — **Poneverjenje katoliškega župana.** V Višnji gori imamo zdaj novega župana. Piše se za Vidica. Ta župan je klerikalen, kakor ves sedanji občinski odbor. Seveda mu je hudo pri srcu, da je prišlo na dan, kaj je počel njegov prednik, ki je bil tudi vnet klerikalec. In ker je čital v »Slov. Narodu«, da je v »železni občinski blagajni« zmanjkalo denarja, je hitel pokazati, da je vreden biti klerikalec in je temu listu poslal popravek. Popravil je, da v občinski blagajni ni zmanjkalo denarja, pač pa se je **konstatiral dvignila vložno knjižico 1000 K** — kar je naposled eno in isto, ker je vse eno, če je prejšnji župan vzel **gotov denar ali pa na vložno knjižico neopravičeno dvignil tisoč kron — defravdacija ostane vendar defravdacija.** Da pa župan Vidic in Lakotnikov Jože ne bosta mislila, da sta javnost spravila v zmoto, konstatiramo sledeče: Pokojni klerikalni župan Perko je imel več uradnih blagajn. V blagajni zdravstvenega odbora, kateremu je pokojni Perko načeloval, **manjka 1533 K 35 vin.**, na hranilnično knjižico ubožnega zaklada pa je Perko dvignil **1000 kron.** Skupaj je torej defravdiral **2533 K 35 vin.** Pokojni klerikalni župan je imel več blagajn, a so bile prazne. Edino v občinski blagajni je bilo 50 kron, ki jih je menda za mesec druden 1912 plačala g. poštarica kot najemnino od mestne hiše, v kateri je nastanjena. Teh 50 K pa Perko ni mogel porabiti, ker je že 6. januarja umrl. Doslej je torej dognano, da je pokojni župan poneveril **2533 kron 35 vin.**, a najbrže se bo sčasoma dognal **še večji primanjkljaj.** Tako n. pr. se niso plačale **obresti za leta 1912.** pri višnjegorski hranilnici od posojila, s katerim se je prezidala mestna hiša, čeravno je pokojni župan prejel od gđčne. poštarice mesečno najemnino, s katero bi moral dolg amortizirati. Župan Vidic je zdaj pisal, da se bo pokrila defravdacija iz Perkotove zapuščine. Vso zapuščino in dolg je prevzela pokojnikova vdova, ki prodaja premakljivo premoženje od moževe smrti neprenehoma v trgovini in se torej premoženje lahko znatno zmanjša. Vse premoženje pokojnikovo, premakljivo in nepremakljivo, je bilo cenjeno na kakih 600 kron, beri: šesto kron več, kot je dolga; a če pride do prodaje, se ne bo doseglo niti toliko, kakor je dolga, ker premakljivo blago se lahko preje proda. **Kje pa bo potem iskalo županstvo 1000 kron ubožnega denarja, ko so na nepremakljivo premoženje namazani že poprej drugi upniki?** Župana Vidica popravek razodeva le eno, **kak strah imajo on in njegovi somišljeniki, da bodo poklicani na odgovor. To stoji: občinski odbor je odgovoren za občinsko gospodarstvo prejšnjega župana in dolžan poravnati, kar se iz Perkotove zapuščine ne bo pokrilo.** Ta občinski odbor je slabo opravljal svojo

dolžnost. Ali bi se zdaj mar rad odkrižal dolžnosti, poravnati defraudacije, v kolikor se iz Perkotove zapuščine ne bodo poravnale? Ali naj mar ima ubožni zaklad škodo? Verjamemo že, da bi se vrli klerikalci radi ubranili plačila, a garantiramo jim, da se to ne posreči.

d **Št. Rupert.** Zadnje nedeljo smo čuli raz prižnice take stvari, da so se nam kar lasje ježili. Čujte in strmite! Naš Polde je učil našo krščansko mladino krasti in nepokorščine do svojih staršev. Ljudje niso vedeli ali je Polde znorel, ali kaj. Otroci so bili vsi obrnjeni proti prižnici ter z odprtimi ustami poslušali — lepe, (a ne Kristusove) nauke. Zato ni čuda, da nekateri kradejo kakor srake, vse jim pride prav. Pa zakaj bi ne, saj ni greh, bogatim ukradi veliko, revežu pa manj, pa je dobro — greh od sedaj naprej ni. Gospodje v Kristusu — ali je Bog tako učil?! Vasovati tudi ni greh. Kakor dela gospod kaplane, ki cele noči presedi pri dacarju in pozno v noč hodi domov ali pa spi v hranilnični pisarni, tako delajo tudi čuki in čukarice. Ponoči vasujejo — posebno na Bregu — v nedeljah pa pijo in vriskajo na Medvedjem, kjer jih ne vidi oko kaplanetovo. Ni čuda, da so se začele ljudem oči odpirati in da se z gnjusom obračajo od tako hinavskih ljudi. Gospod Štrajharček, kako bode pa z Hrvatice iz Svinjskega, ali ji boste dali obljubljeni podporo — drugače vas bode drugje potirjala. Malo težko bo dati, kaj ne. Kako so ljudje siti tega človečeta se vidi iz tega, da so že leta 1910 molili in prosili Boga, da bi jih rešil te more, pa se jih do danes ni usmilil. Zatorej ponavljamo vsi skupno danes isto prošnjo, ter prosimo in vzdihujemo:

Prevzetnega kaplana
Politikujočega kaplana
Hiše kupujočega kaplana
Stavbe zidajočega kaplana
Na prižnici rjovečega kaplana
Razpor trosečega kaplana
K gospodinjam hodečega kaplana
Teater igrajočega kaplana
Kronce pobirajočega kaplana
Družbe, mlekarne in štacune ustanovljajočega kaplana
»Čuke« in hinavce rodečega kaplana
Kimovce in podrepnike vodečega kaplana
Špijone, izdajavce ljubečega kaplana
Poštene može črtečega kaplana
Občane hujskajočega kaplana
Matere proti otrokom podpihujočega kaplana
Otroke staršem odtrgujočega kaplana
Žene proti možem šuntajočega kaplana
Strankarsko delujočega kaplana

Reši nas o Bog.

d **Št. Janž.** Pri nas imamo kaplana po imenu Vinko Kavčiča, kateri je skoraj v vsem podoben župniku Bajcu. Jamral je na prižnici, da ima za šentjansko faro samo okrog 80 naročnikov za »Domoljuba«. O, ta »Svinski Dom« — je dejal — ima poleg starih, kar 50 novih naročnikov. Tako se torej sedaj vidi, kaj ljudstvo raje čita, »Slovenski Dom« ali »Domoljuba«, na katerega je pri nas naročenih samo par

pristnih kimavcev, drugi naročniki so pa zgolj tercjalke. Kakor nekateri kaplančki, tako je tudi naš Vinče jako vnet za abstinenco. Kako nam v tem tudi lep zgled daje, naj povemo samo nekaj: Za šolske otroke na Kalu je bila oznanjena spoved, katera se je imela opraviti popoldne. Kaplan Vinče je imel nalogo iti spovedovat. Na potu se mu pa zazdi, da bi bilo dobro, iti čez vinsko goro Orehovco. In res jo pri neki zidanici mahne na levo po stezi ter obišče »hofkaplanovo« zidanico. »Hofkaplan« mu da piti vina, kolikor si ga je hotel privoščiti. Ko je bilo pa tega dovolj, sta pa poslala v drugo faro, eno uro daleč še po poldrugi liter žganja. Ko sta se še tega pošteno nacukala, sta jo pa vriskaje odrinila proti Kalu, kjer sta dobila pri nekem posestniku še sadnega mošta. Kaplan je pa le pozno ponoči izprevidel, da ni več zmogel spovedovanja, zato ni šel spovedovat — saj tudi ni imel koga, ker je mežnar že prej spodil otroke domov — je šel pa kar v mežnarijo spat. Razume se, da so morali otroci vsled tega še enkrat k spovedi. Neki žganjar se je pa pohvalil, da proda kaplanu vsak drugi dan poldrugi liter žganja — menda že za »zdravilo«. — Na božični dan se mu je pa na Kalu primerilo, da nikakor ni mogel zapustiti postelje. Ljudje so čakali in ga hodili klicat, da naj gre maševati, on pa jih je prosil: »Vsaj en četrt ure me še pustite!« Napadel ga je bil namreč velikanski »maček« in z velikim trdom se mu je vendarle posrečilo, ga v toliko premagati, da je zamogel posteljo zapustiti. Torej take voditelje abstinentov imamo v Št. Janžu. Župnik pravi, vinogradu opustiti, sam pa, malo da ne, vsak dan čuti posledice vinske trte, kaplan pa pravi: Proč z alkoholom, ker je strup, sam pa pije vse, kar diši po alkoholu. Če bodo nas takšni učili abstinence, kakršna sta ta dva, bomo kmalu meli vsi »rdeče« noseve.

d **Iz Sodražice.** Naš kaplan je imel pri novomeškem sodišču čedno obravnavo o razmerah v našem farovžu. Tožil je znano kramarico Nežo Vesel, češ, da je ta nekaj govorila o razmerju župnikove kuharice s kaplanom. Vesel je bila pri sodišču v Ribnici obsojena na 14 dni zavora. Novomeški vzklicni senat pa je to kazen spremenil v petdnevni zapor. Da boste, ljubi bralci »Slov. Doma« videli, kako je kaplan pri tej priliki izvršil Kristusove zapovedi in s tem dal lep vzgled, kako naj drugi kristjani, ki niso božji namestniki, spoštujejo besede sv. pisma, vam bomo v prihodnji številki to celo stvar malo bolj natanko pojasnili. Na ta slučaj opozarjamo sploh vse »Domove« bralce.

d **Iz Prečine.** V tem resnem, postnem času se nam zdi primerno resno spregovoriti o resni stvari. In to je gotovo vprašanje, kako in kaj dela naš novi občinski odbor z našim občinskim premoženjem in sploh z interesi naše občine. Najpreje moramo z obžalovanjem sami sebe obtožiti,

ker se tako proketo malo zavedamo svojih pravic do kontrole delovanja našega odbora. Mi mislimo še danes, da smo za to tukaj, da plačujemo občinske davke, da storimo bogve kaj modrega, če se obotavljamo skrbeti za boljše ceste, javna in poljska pota, kar bi navsezadnje koristilo le nam samim. Pa glede naravnost sramotnega stanja naših javnih potov izpregovorimo ob drugi priliki. Za danes si malo oglejmo našo brezbriznost glede poslovanja v občinskem odboru. S prsti ene roke bi lahko sešteli v celi občini tiste občane, ki se zavedajo, da imajo v smislu § 47. občinskega reda **pravico biti navzoči pri odborovih sejah.** Drugod občinski zastopi še radi vidijo, če se tudi drugi občani zanimajo za to, kaj in kako deluje občinski odbor pri sejah. Pri nas pa župnik skrbi za to, da se tiste podi vun od seje, ki imajo vendar korajžo se prikazati v sobo, kjer se vršijo seje. Občani, bodite možje! Imejte zavest, da je vsak občan opravičen biti pri sejah navzoč in da nima župnik, pa tudi nihče drugi pravice vam teh pravic krasti. Le v posebnih slučajih se lahko javnost izključi od odborovih sej. Ali v tem slučaju se mora dotični del seje izrecno proglasiti kot tajno. Tudi ima vsak občan pravico do vpogleda v zapisnik odborovih sej. Če se bomo teh svojih pravic v bodoče bolje zavedali, potem si slavni občinski odbor ne bo upal zborovati v farovski »hišterni«, v sobi, kjer spijo farovške dekle in seje se ne bodo več vršile tako po cigansko, kakor doslej, ko brez dnevnega reda, sploh brez vsakega reda lahko vsakdo govori kar in kadar hoče. Zdaj imamo naobraženega občinskega tajnika. Ker niti župan sam ne pozna zakonitih določil občinskega reda, bi bilo dobro, če g. tajnik ves odbor »vzame v roke«, pa ga pouči, kako je treba seje sklicevati, kako se je odbornikom pri sejah treba obnašati. Najbolj žalostno pa je, kar smo pri zadnji seji doživeli glede občinskega računa. Še celo tisti g. odbornik, ki bi mu moralo biti dobro znano, da občinski računi že od več let nazaj najbrže ne morejo biti v popolnem redu, še ta odbornik se pri zadnji seji ni brigal, kako je sestavljen zadnji občinski račun. Odšel je še predno je seja bila končana. To nikakor ni prav! Sploh se nam čudno zdi, kako se je ta gospod, ki je toliko obetal, zdaj začel kazati popustljivega nasproti klerikalni večini. Res je, da en sam človek, ali dva člana opozicije ne moreta veliko storiti nasproti taki večini. Ampak nasprotno je tudi res, da so tudi enemu samemu odborniku odprta razna sredstva, da se v odboru ne dela ravno tako, kakor to večina zahteva. Treba je le korajže in več samozavesti! Če noče on, bomo glede občinskih računov spregovorili mi resno besedo. Mi bi radi vedeli, kje so Vintarjevi tisočaki.

d **Iz Šmihela pri Novem mestu.** Zadnja šte. Žlogarjevega časopisa proslavlja prihod novega župnika. To veselje radi

prepuščamo kronistu naše fare. Dopis je za nas le v toliko zanimiv, ker v njem bemo tudi imena takih mož, ki se radi izdajajo za naprednjake. Take može si je treba zapomniti. Zanimiv in značilen za naše božje namestnike pa je konec tega dopisa. Ko se dopisun zgorej cedi same pobožnosti in navdahnjenja sv. Duha, jo pa na koncu zagazi nizko doli v gnojnico paganstva. S psolvkami, ki jih je zmožen edinole duhovnik Žlogarjevega kalibra, se z orožjem čisto osebnega napada zaganja v »nekega dopisuna«, ki se je upal Peterlinovega namestnika pokazati v pravi luči Kristusovih namestnikov. Štefan je še kot kaplan v Prečini poskušal s svojo bogoslovno modrostjo zavrniti list Savlabrezverca glede Kristusove obljube o njegovem drugem prihodu ter o koncu sveta. Pa Štefan je takrat tako strašno pogorel, da je postalo sram ne samo njega, nego tudi vse njegove duhovne brate. To zdaj jezi Štefana in seveda tudi častite njegove bratce. Ker stvarno odgovarjati ne znajo — kdo se bo pa vlačil po krčmah in samostanskih obednicah, kjer se dobro pije in je — zato se ti pravi (?) božji namestniki zatekajo k osebnim napadom. To namreč je ne samo veliko lažje, ampak to tudi veliko bolj odgovarja apostolstvu teh, ki pravijo, da so namestniki Kristusa, ki je dal zapoved: »Jaz pa vam pravim: Ljubite tudi svoje sovražnike. Kdor te udari po enem licu, nastavi mu še drugo...« S takimi osebnimi napadi se ravna tudi po naukih apostola, ki pravi: »Blagoslovajte jih, ki vas preklinjajo. In molite za nje, ki vas obrekujejo...« Sicer je pa prav tako, da ti »božji namestniki« delajo očitno ravno nasprotno, kar bi morali delati in se ravnati po Kristusovih zapovedih. Kajti le na ta način bo »naše dobro, verno ljudstvo« najpreje spoznalo, da na račun ljudske neumnosti dobro žive in se z vsem kar je sveto, očitno norca delajo. Kakšni so ti božji namestniki, je pokazal tudi naš prejšnji župnik, ko je še celo konje pri kočiji zapustil svojim prijateljicam nunam, od katerih mora zdaj njegov naslednik za drag denar kupovati nazaj, o čemer pa več prihodnjiki.

d Od vavtoške Straže. Sapraniš se je naš žganjar, ki niti svojega »najboljšega« ne mara vsiljevati liberalnim gostilničarjem, razkoračil v zadnji številki kanonika Žlogarja. Na muho svoje puške je vzel nekega človeka, ki se klati v Vavtivasi, Gor. Straži, v Toplicah in Soteski ter nekega »penzioniranega profesorja«. Kaj pa se je zgodilo, da se je žganjarju in njegovim bratcem tako hudo žolč razlil. No, ni bilo nič tako nevarnega. »Slov. Narod« je v predpustu poročal, da bi vavtovški in straški ognjegasci pod komando g. žganjarja bili radi priredili predpustno veselico, pa ko so izvedeli, da vavtovški župnik s tem ne bi bil zadovoljen, so se dogovorili, da take veselice pod svojo firmo ne prirede, ker jim je za ta slučaj posl. Jarc obljubil 1000 K deželne podpore. Zato so

se raje namesto svojega oficijalnega »bala«, udeleževali drugih veselice — za 1000 kron se kaj takega že izplača. To se je javno govorilo po celi naši okolici. Ali česa ne zamore klerikalna zlobnost, posebno če ista izvira iz špiritovih studencev ob Krki. Rakoše bo že vedel, da ni morda iz dobičkarije postal značajan na katoliški podlagi. Svojtčas kot liberalec se mu res ni tako dobro godilo med nami, kakor se mu zdaj, ko ga vsled naše nezavednosti večinoma podpirajo le liberalni gostilničarji in trgovci. Dotično poročilo v »Slov. Narodu« mora biti že resnično, kajti sicer bi žganjar in njegovi bratci ne bruhal tako ostudne gnojnice osebnih napadov. Nas to zanima iz dveh razlogov. Rakoše je s svojo ostalo trojico uskokov javno pokazal, kako sovraži vse, kar ni klerikalno in s kako nesramno zvijačo hoče škodovati pri nas v vsaki družbi čislaneu gospodu, ki ga žganjarjeva druhal imenuje »penzioniranega profesorja«. Mož, ki je obogatel največ iz napredne nezavednosti, mož, ki hoče, da bi ga naprednjaki naše okolice podpirali, ta mož je tolikanj krščanski, da zaradi po celi okolici znane govorice glede tiste veselice namenoma podtika to vešt v »Slov. Narodu« našemu sovaščanu, o katerem vemo, da se sploh ne vtika v nobeno politiko. Podtika pa mu to le z namenom, da mu škoduje. Dobro, dični g. žganjar, mi si bomo to zapomnili, kadar se boste drznili prestopiti naše prage. Vrhunec zlobnosti pa tiči v žganjarjevi grožnji, ki **naravnost in javno pozivlja k poboju, k cestnemu napadu** na osebo tistega gospoda, katerega žganjar sumi kot dopisnika zgorej omenjene notice v »Slov. Narodu«. Mi pošteni Stražani in vsi, ki se ne marajo pečati s cestnimi poboji, energično protestiramo, da bi se zaradi par klerikalnih sirovežev naše vasi pustili umazati kot pobijalci. Če se bo dotičnemu gospodu res kaj »nevšečnega pripetilo«, **državno pravdnštvo v Novem mestu zdaj lahko ve, kje je iskati krivca.** Končno še to: Tudi mi smo zvedeli, da v vavtovški »kavarni« ni bil le neki »penzioniran profesor«, marveč tudi neki **deželni poslanec**, ki je našemu žganjarju in njegovim somišljenikom prav dobro znan. Vprašajte njega, kaj se je tisto noč govorilo. Hočete še kaj več zvedeti?

o Gorenjske novice o

g Zamaknjena Johanca v Vodicalh. Piše se nam: V Vodicalh na Gorenjskem v okraju Kranj imajo v župnišču neko 27letno dekle, katera se baje zamakne vsak teden redno dvakrat in sicer v sredah ter v petkih točno ob 3. in traja ta zamaknjeno eno celo uro. Položaj je sledeči kakor sem čul od očividca samega: Ko prihaja tretja ura, se vleže dotično dekle v posteljo, tam se razgali tako, da ima gole prsi, roke in noge, in ko bije ura tri, razpoči ji koža na čelu, rokah in nogah ter se napravi rana

na levi strani prsi in prične iz vseh razpok teči »topla« kri (?). Ko mine ura, gre dotično dekle samo v drugo sobo, se umije in ni najti nikakega sledu razpok na njenem telesu! Vsa Gorenjska stran drvi v gručah v župnišče, da si ogleda ta čudež, ki ga imenujejo »Kristusovo trpljenje«. Kdor ne verjame, naj si ogleda. Govori se, da namerava to čudno dekle spraviti škof v svojo palačo. Na pepelnično sredo je bilo zbranih nad 2000 ljudi, ki so se pripeljali od blizu in daleč. Tudi okrajni glavar iz Kamnika je bil tam. Orožniki so morali delati red in so le z veliko težavo zadrževali radovedno ljudstvo, zlasti ženske.

g Iz Zg. Brnika. Ker gotovi ljudje raznašajo po Cerkljah in okolici vest, da sem podpisani v 4. in 6. številki letošnjega letnika in leta 1912 menda v par številkah v vašem listu razmere iz Cerkelj in okolice pisal, se obračam na slav. uredništvo lista »Slov. Dom« s prošnjo, naj blagovoli potrditi, da podpisani nima z listom nikake zveze in tudi omenjenih člankov nisem pisal. Pripomnim pa, da bom vsakega, ki bo nadalje te vesti razširjal, sodnijsko preganjal. — Babič Jos. Jenko, naročnik. Uredništvo potrjuje tem potom, da zgoraj imenovani ni pisal dotičnih dopisov iz Cerkelj in nima nobenih zvez z uredništvom.

g Sv. Gora pri Vačah. Naš dušni pastir je pokazal vso energijo nad naprednjaki. Posebno je vihtel bič zadnje nedelje minulega leta. Tedaj je grmel kot sv. Hiron ob svojem času. Tako je mahal, razbijal, da se je bilo bati za leco. Ljudje božji 112 kg mesa niso mačje solze; na katerega bi štrbuncnil, bi ga stlačil kot kuhano repo. Vprašajte, čemu je bila ta gloria? Zopet naprednjaki in njih časopisje. Posebno nas je bičal, da se premalo družimo s tercijskimi. Dalje nam je predbacival, da tisti, ki so prilezli iz par šol, so voditelji sedanje učenosti, a drugi se za njih škricke držimo. Potem je začel hručiti nad nami: »Jaz vam rečem, da se vseh tistih, ki so nasprotniki duhovnov in kateri bero napredne časopise, ogibajte, pa magari če je tvoj brat!« No, no, prečastiti, ta je pa hvale vredna; ali vas tako uči prevzvišeni v pastirskem listu, da namesto ljubezni in edinosti med župljani, netite zavist in še celo med brate hočete zanesti sovrašтво in prepire. Lep duhovnik, ki nas tako uči! Radi bi izvedeli, kdo so tisti nasprotniki duhovnov, morda tisti, ki nosijo 2 K 60 vin. za maše; mogoče tisti, ki so plačali od 17 K naprej **poroke**; ali mogoče tista oseba, ki je morala plačati za pogreb kar 90 K? Krščanski ljudje, premislite izrek sv. pisma, da po njih delih jih bodeite spoznali!

g Vače. J a n e z: Veš, Janče, meni se je zdelo, da bo nekaj. Luna jemlje gor in gotovo je ona kriva, da je v »Domoljubu« zopet dopis iz Vač. — J a n č e: Ja, sem ga bral in meni se zdi barabsko — če kdo napada požarno brambo in ji že naprej

prerokuje, da ne bo dobila deželne podpore. — **J a n e z:** Mi vemo, da ne bomo nič dobili, ali zato se še ne vdamo. Kristus je rekel Petru: Kdor se z mečem bojuje, bo z mečem končan. In jaz pravim, da kdor se iz kmetskih žuljev norčuje — ga bodo pri volitvi kmetski glasovi podrli. — **J a n č e:** Majdiča seveda peče, ker ni on načelnik požarne brambe, gotovo bi rad nosil svetlo čelado. — **J a n e z:** Predpustni čas je bil kaj zabaven, a tudi poleti se nam obeta mnogo smeha, ko se bo Majdič izpremenil v peka. — **J a n č e:** Kakor vidim, mora biti le zadovoljen s svojo kapico, na čelado naj pa lepo pozabi.

Bomteše.

g **Vežnica.** Knezoškofijskemu ordinarijatu sem poslal sledeče pismo:

»Preč. škof. ordinarijatu dajem sledeči slučaj v vednost in nadaljnje postopanje:

Imam v hiši 87 let staro revo Marijo Zeležnik, ki se je čutila slabotno. Danes, dne 8. februarja 1913 nas je prosila, naj ji preskrbimo duhovnika. Poslali smo glas g. administratorju na Sv. Goro pred 9. uro zjutraj, a on pravi, da je danes sobota in ni hotel priti.

Imeli smo mnogo opravila in smo morali vse odložiti, da smo hišo primerno uredili za sveto opravilo. Žena je stara in je vsako minuto v nevarnosti, da izdihne. Kdo bi bil kriv, če bi umrla brez sv. popotnice.

Če ne bo tu reda, bom izgubil še tisto malo vere, kar je imam in bom dal obe hčeri izbrisati iz Marijine družbe. V naši fari vre in sedaj še nihče ne ve, kaj se bo izkuhalo. Mi mislimo, da naj duhovnik izvršuje svoj posel.

Upam, da bo to pisanje nekaj zaleгло in bo preč. škofijski ordinarijat g. administratorja poučil, da je nastavljen kot dušni pastir, drugače bomo mi kmetje tudi ob sobotah ob času bere zaprli svoje shrambe.

Opomnim še, da zadnjič ni bil zadovoljen samo z bero, ampak je izginil v malho tudi moj peharček, seveda brez moje volje.

Z odličnim spoštovanjem

Vežnica, Sv. Gora pri Vačah, dne 8. februarja 1913.

Peter Razpotnik,
posestnik, Vežnica št. 2.«

o Notranjske novice o

n **Iz Postojne.** Kakor običajno se je tudi letos priredila sokolska maskarada, in sicer dne 2. svečana v prostorih »Narodnega hotela« pod naslovom »Na Balkanu«. Da je dobila dvorana značaj naslova, sta jo v ta namen pretvorila v lično sveetišče boginje Terpsihore z znano okusnostjo in zvedenostjo, marljiva brata Andrej Baraga in Vičič. Za maskaradi primerne slike, ki so krasile stene dvorane, je skrbel naš požrtvovalni domači umet-

nik-slikar brat R. Koler. Maskarado je posetilo veliko krasnih in okusnih mask. Tako nam je ugajala zlasti skupina elegantnih »Rusov«, krasna Pierotka, umetnost, Turk in Turkinja, Albanec, Čerkez, narodna noša, 2 pismonošnji, ki sta nabirali za Sokolski dom, domini, Albanci, ciganka, vila, Srbi, Bolgari, Grki, Črnogorci in razni Turki i. dr., ki si jih nismo zapomnili. Zabava je bila jako animirana in obisk dober, vendar bi bil poslednji gotovo boljši, da nam ni skrajno neugodno vreme istega dne škodovalo, vsled katerega so izostali zlasti zunanji gostje iz okolice. Domačini bi lahko v večjem številu posečali narodne prireditve. Četvorke in besede je aranžiral brat Drag. Čeferin z znano spretnostjo. Pozabiti tudi ne smemo omeniti originalnega nastopa »Prohaskovo zadoščenje« in pokop »Nazim paše«, kar je zbuvalo obilo zasluženega smeha in zabave med navzočimi gosti. V ostalem pa moramo Sokolu le čestitati na elegantni veselici, ki je glede dekoracije in aranžma odgovarjala popolnoma velikomestnim zahtevam. Postojnska godba na lok pod vodstvom br. kapelnika Mazeja je prav dovršeno igrala, le godci naj bi bili bolj točni pri nastopih. Z postrežbo hotelirjevo smo bili istotako zadovoljni. Vsem sodelovateljem srčna hvala in sokolski Na zdar! Cenjenim posetnikom pa na svidenje na prihodnji maskaradi postojnskega Sokola. Na zdar!

d **Za Sokolski dom v Postojni** je daroval g. De Terzi iz Reke po br. Fran Patermostru 5 K, za kar mu izrekamo iskreno zahvalo! Živel! Na zdar!

d **Iz Blok.** Letošnji predpust je priredilo veselico tukajšnjo prostovoljno gasilno društvo v gostilni gospe Alojzije Lavričeve v Novi vasi. Veselica je bila kljub slabim denarnim razmeram še prav dobro obiskana, kar je razvidno iz lepega prispevka, katerega je prinesla, okroglih 200 kronc. Prinesla bi bila pa še lahko precej več, da ni bilo nekaj takih gostov, ki so pri licitaciji različnih predmetov društvo oškodovali s tem, da so namesto 10 vinarskega novca, kar so čez obljubili, metali le 2 vinarske novce v zato pripravljeno posodo. Pa to so še celo taki možje, kateri so pri odboru krajnega šolskega sveta na Blokah in se tudi pri vsaki priliki ponašajo, da delajo za blagor ljudstva. Sramotno je to od takih oseb, da tako potrebno društvo oškodujejo. Ker tako društvo bi se moralo le podpirati, ne pa mu na vseh koncih in krajih nasprotovati in mu škodovati, kar se sedaj godi prostov. gasilnemu društvu na Blokah. Nasprotuje mu županstvo s tem, da ni hotelo privoliti nikakega prispevka za zgradbo Gasilnega doma. Nasprotujejo društvu razni posestniki s tem, da zahtevajo za svoje prostore, oziroma njive tako visoke in pretirane cene, da društvo s svojim malim premoženjem in vsled gmotnih denarnih razmer ne more kupiti dotičnega prostora, da bi potem postavilo tolikanj potrebni Gasilni

dom. Nasprotuje deželni odbor z županstvom vred s tem, da ni dobilo društvo nikakršne podpore; mogoče so jo miši snedle. Gasilno društvo bo prihodnje poletje priredilo veliko veselico, takrat bi vsem svetovali, tudi nekaterim obč. odbornikom več radodarnosti in požrtvovalnosti. Vsem kateri so pa pripomogli k tako lepim uspehom pa srčna hvala. Zahvalo zasluži tudi načelništvo gasilnega društva. Vam dragi Bločani bi pa svetovali, da podpirate tolikanj potrebno društvo, ker se vedno lahko zgodi slučaj, da vam bode to stotero povrnjeno. Gasilnemu društvu pa kličemo: Le tako naprej, pri tem pa ne pozabiti svojega gesla Bližnjemu na pomoč!

Ostali slovenski kraji

o **Trbovlje.** Tu je obolelo okrog 100 oseb za legarjem (tifus). Mnogo otrok je moralo izostati iz šole, ker imajo doma bolnika. Ker so stanovanja prenapolnjena, je nevarnost velika, da se bolezen razširi.

o **»Sokol« na Proseku** ima prihodnjo nedeljo, 16. t. m. svoj II. občni zbor v društveni telovadnici. — Fantje in mladi možje iz bližnjih vasi vzgledujte se nad proseškim »Sokolom«, ki tako dobro uspeva in se tako imenitno giblje. Pojdite in storite tudi vi tako!

o **V Sv. Križu pri Trstu** mora imeti dopisnik »Novega Časa« res mnogo časa na razpolago, kajti kakor se razvidi iz njegovega dopisa, pozna on, kako konča svoje življenje vsak kos papirja. Da to dožene, mora menda riti s svojim r — kakor znana žival — po vsakem gnojišču, po vsakem blatu, ker drugače ne bi dognal »duhovito« novost, da Križani rabijo »Slovenski Dom« le za razne namene. Mi smo pa mnenja, da za namene, katere ima v mislih g. dopisnik, je mnogo bolj pripraven »Novi Čas«; to nam bo pritr dil vsakdo, ki pozna oba lista. — Nadalje tare gosp. dopisnika bleda zavist, če je kdo drugi pohvaljen in ne on, ki se ne more izkazati z nobeno koristno napravo brez sebičnih in samopašnih ozirov. Prijem je le denar vse, drugo pa nič. Omenimo naj še, da je »Novi Čas« na pr. silno proti plesu in kljub temu se pleše v Sv. Križu. Kaj koristi potem »Novi Čas«, da, celo mežnar — ne verjo iz kakega namena — je večkrat pri plesu navzoč Iz tega se vidi, iz katerega lista se ljudstvo le krvavo norčuje in v brk smeje. V ostalem pa svetujemo dopisniku »N. Č.«, da naj le pridno pometa pred svojim pragom, se bo že kaj našlo za metlo. — Te vrstice nismo napisali radi g. dopisnika, ker s človekom, ki baje ni odgovoren za svoje besede in dejanja, ni mogoče polemizirati, ampak napisali smo jih zaradi velike večine pametnega ljudstva, zaradi javnosti, da vidi, kje je resnica in odkritosrčnost in kje zahrbtnost in zavijanje.

o **Iz Trsta.** Tu je umrl dne 26. januarja t. l. dr. Peter Rozzo, šolski asesor, v

50. letu svoje starosti, po dvadnevni hudi bolezni. Kakor že ime kaže, je bil pokojni Italijan, po rodu in mišljenju, rojen je bil v Kopru, a vendar pravičen mož tudi do drugih narodnosti. Učiteljstvo **obeh narodnosti** se je čutilo pod njegovo zaščito sigurno in varno. Potegoval se je vedno za pravico ter skrbel pri enaki kvalifikaciji vedno za ubožnejega. Ko se je raznesla vest o njegovi smrti, zavlada je zlasti med učiteljstvom velika, splošna potrlost. Za tržaško ozemlje je bil pokojni Rozzo nekak »naučni minister«. Nad tem možem naj bi se zgledovali razni veljaki širom naše slovenske domovine, ki hočejo, da bodi učitelj njih suženj, drugače mu škodujejo, kjer morejo in kolikor morejo. Od drugorodcev se včasih človek mnogo nauči. — Pogreb nepozabnega, blagega asessorja se je vršil dne 28. januarja ob velikanski udeležbi občinstva in učiteljstva raznih šol.

o Po tržaškem ozemlju se je jel pred časom širiti neki ultraklerikalni listič iz Gorice. Imel ga je marsikdo, a sedaj se je doznalo, da ni o znanem lističu v veliki večini vasi v tržaški okolici ne duha, ne sluha. Izvzemši ene same vasi je dotični listič popolnoma izginil. In zakaj to? Informirali smo se o stvari ter zvedeli, da ga ne marajo več; ker je dotični list preveč napadal njemu neljube osebe, o katerih je bilo znano, da niso tako črne, kakor jih je hotel ta listič pokazati svetu. Res je, da je dobil prepogostoma tudi zaslužen odgovor, **a pričel je z zabavljanjem** vedno le listič iz Gorice. Ljudstvo izven Kranjske, izlasti na Primorskem, je pa že toliko zavedno, da zna ločiti pravo od nepravega, resnico od izmišljotin in radi tega se znani tednik na tržaškem ozemlju ne more vkoreniti. — Zadnji čas se je začel laskati N. D. O., a vsak, ki ima količkaj soli v glavi, bo takoj spoznal, da je to le manever, pesek v oči. Ptič se pozna po perju in petju.

o Za ribiče v tržaški okolici. Zapuščina »Giorgio cav. de Hutterott« znaša dve podpori po 100 K, ki ju podeljuje magistrat mesta Trsta dvema ubogima ribiškim družinama, zlasti vdovi z otroki. Meseca marca vsakega leta se izplača gori omenjenih 100 K. — Prošnji je priložiti spričevalo uboštva, izdano od komisarja — »Capodistretto«. Prošnjo je treba vložiti še ta mesec — čimpreje. Ribiči, požurite se!

o Dopis iz Amerike. Wilburton, Oklahoma. Ker se le redkokdaj kaj čita v priljubljenem listu »Slovenskem Domu« iz Amerike, sem se jaz namenil, vam poslati kratek dopis, ker upam, da zanima naše rojake Slovence v domovini. Delamo tukaj v premogovih rovih, ki jih je 7 po številu; premog je visok 1 m 20 cm in zaslužno od tone t. j. 20 stotov 78 c. (t. j. 3 K 80 vin.); dober delavec naloži 6 do 8 stotov premoga. Vsak delavec mora sam pri družbi kupiti smodnik, ki stane 12 kg 2 do-

larja; ravnatoko mora vsak delavec kupiti sam vse orodje in sploh kar potrebuje pri delu. Delo ni preveč nevarno, seveda mora vsak paziti, da premog ne pade nanj; vedno mora staviti takozvane propse ali opore, da držijo kamen. Plinov ni preveč in delamo z odprtimi svetilkami; vendar je pa ravno sedaj državni pregledovalec premogovih rovov zaprl tukaj dva rova raditega, ker nimajo dveh izhodov. Država zahteva, da mora imeti vsak premogorov dva izhoda radi varnosti; ako bi se eden zasul, da delavci lahko gredo ven po drugem, kar je popolnoma pametno. Velike premogarske družbe ne gledajo na to, ali morejo ljudje ven ali ne, ako bi ne bile prisiljene v to. One gledajo samo, kako bi bilo mogoče največ premoga spraviti na dan in to z malimi stroški. Delamo tukaj sami organizirani delavci; kdor ne pripada organizaciji, mora plačati 10 dolarjev, drugače ne sme delati. Delavske razmere so povoljne; po vseh Zedinjenih državah delajo skoro vse tovarne in tudi rudniki. Tukaj delamo 4 ali 5, časih tudi 6 dni na teden in 8 ur dnevno. Pred štirimi leti je bilo mnogo slabše; večina tovarn, rudnikov in premogokopov je bilo zaprtih. Tudi danes se še ne smemo hvaliti, kajti v Ameriki zvečer še piščal poje in naznanja, da se bo drugi dan delalo, ali drugo jutro je pa tiho; torej kar čez noč zmanjka dela. Sicer sem mislil končati to pismo, pa naj navedem še en lep slučaj klerikalnega moža blizo tukaj, v državi Arkansas. Naselbina se imenuje Alix in ima v bližini 6 premogokopov, kjer so zaposleni tudi Slovenci, med njimi je bil tudi neki M. P., doma z Dolenjskega na Kranjskem. Pomislite, ta mož je šel vsako nedeljo k sv. maši v uro oddaljeno cerkev, vsako leto je dal ali plačal od klopi 20 dolarjev in vsako nedeljo je daroval 25 do 50 cent. in še itak je dal duhovniku po 20 do 30 dolarjev letno. In ta mož je šel in posilil še dve svoji hčerki. Pri prvi, ki jo je oskrnil, je ostalo deloma tajno. Slovenci so sicer vedeli, ali policiji ni prišlo na ušesa. Pred nekaj časa je pa oskrnil svojo mlajšo hčerko, staro 12 do 13 let. Hči je povedala materi in tožila in jokala pred bolečinami; mati je vso stvar naznanila policiji; ali lepi in pobožni mož je še stvar hitro premislil in pobegnil v drugo državo, v Colorado. Žena pa je sedaj sama s štirimi otroci doma. Kakor se čuje, je mislil še svojo ženo umoriti. Ko je bila v blagoslovljenem stanju, jo je vrgel na tla in skakal po nji. Žena se ima le svoji trdni in močni postavi zahvaliti, da ji ni škodovalo, ali jo celo umorilo moževo počenjanje. Tukaj zopet en lep vzgled klerikalnega moža, ali kakor pravi pregovor: »Bolj ko je božji, bolj se ga boj!« — S tem končam to moje pismo in vam želim gospod urednik mnogo novih naročnikov. Vam, slovenski kmetje in delavci pa polagam na srce: Naročajte in podpirajte »Slovenski Dom«, ki vam daje mnogo pouka in izobrazbe in se bori ob-

enem za sveto narodno stvar. Z velespoštovanjem I. H.

o Somerset Colorado, Amerika. Tukaj v naši slovenski naselbini prebiva približno sto rojakov in rojakinj, ki pa nočemo ostati čisto zadnji pri napredku naroda, kajti naš slovenski narod mora iti vedno višje, in tako smo tudi tukaj složni slovenski rojaki. Ravno pretečeni teden, 18. januarja smo imeli veselico z igro »Brat Sokol« v korist bralnega društva. Naši preprosti igralci so prav spretno igrali svoje vloge. Igralci so bili sledeči: Gosp. Fl. Bervar, gospa B. Grušovnik, g. V. Kavčič, g. Iv. Delost. gosp. Fr. Gostiša, g. Mih. Dekleva in gospa M. Erznožnik. Nadalje imamo tudi dve podporni društvi: Prvo Slov. Svobod. Pod. Z. in Dr. sv. Barbare, ki obe prav dobro napredujeta; saj to lahko vsak ve, da je to zelo koristno, posebno tukaj pri nas, ki smo večinoma zaposleni v premogokopu, kjer človek ne ve ne dneva, ne ure, kedaj ga zadene kaka nesreča pod zemljo. Pa je še marsikdo tako gluhi, da ne sliši prej in ne pristopi h kakemu društvu; a potem, ko mu zlomi nogo ali roko, pa takoj uvidi, da je res dobro, da ima človek kako podporno društvo. Kar se tiče dela, je bolj sredno; delo je težko, zaslužek pa bolj majhen, kjer delodajalci le sebi polnijo žepe in trpin pa ostane trpin. Pozdrav vsem rojakom v stari domovini. Tebi »Slov. Dom« pa obilo naročnikov. — K. Erznožnik.

Kako se godi vojakom ob meji.

Razni listi so že poročali, kako slabo se godi vojakom, ki stoje ob naših državnih mejah. V tem oziru so bile podane v poslanski zbornici že razne interpelacije, na katere je v torkovi seji odgovoril domobranski minister Georgi. Minister je seveda proglasil vse pritožbe kot ničeve in neutemeljene ter izjavil, da izvirajo vse te pritožbe od posamnih mehkužnikov in lahkoživcev, katerim je že vojaška služba sama na sebi neznosna. Da pa pritožbe rezervistov, ki jih drže na mejah, niso brez vsake podlage, dokazujejo pisma, ki jih pišejo ti rezervisti svojcem domov. Slučajno je nam prišlo v roke pismo, ki ga je poslal domov rezervist, ki opravlja že več tednov vojaško službo v južni Dalmaciji.

V tem pismu čitamo med drugim:

»Strašno vreme imamo: neprestano lije dež, zraven pa pritiska mraz. V dežju in mrazu nas pode okrog. Premočeni in premraženi se vračamo zvečer domov, a nimamo ničesar, da bi se preoblekli. Mokri spimo v sobah z razbitimi okni, skozi katera piha in tuli teden dni vihar.

A tudi to bi še pretrpeli samo ako bi nam dajali pošteno hrano. Toda jed je ali nezaužitna, ali pa dobimo tako male porcije, da odhajamo od mize bolj gladni, kakor smo bili preje. — In kako z nami ravnajo!

Res, pravim vam, ako bo še kaj časa to trajalo, **moramo poginiti vsi, pa brez vojne!**

Kdaj bo vendar konec tega nezno-snega stanja? Dolgo več ne more pri tem ostati in že v kratkem se mora odločiti, ako bo mir ali vojna.

Odkrito vam povem, da bi raje imel že vojno, kakor pa **takšen mir!**

V takšnih okoliščinah se potem ni čuditi, ao postajajo vojaki renitentni, da godrnjajo proti ukazom in se upirajo vojaškimi odredbam. Zategadel je tudi že toliko vojakov zaprtih.

Že preje sem omenil, kako slabo se ravna z nami. V dokaz tega navajam ta-le slučaj: Neki rezervist s Štajerskega je obolel. Zjutraj je šel k takozvani marodni viziti. Zdravniku se ni zdelo vredno, da bi ga preiskal, **sunil ga je v trebuh in nagnal.** Popoldne se je dotični rezervist **onesvestil**, da so ga morali z vozom prepeljati v bolnišnico. Med vožnjo v bolnišnico je **mož umrl. Zapustil je ženo in štiri male otročičke.** Kdo bo tem revežem sedaj dal reditelja in očeta? . . .

Vidite, tako se nam godi, prepričan sem, da se bogu samemu smilimo, vojaška uprava pa nima, kakor se zdi, čutečega srca za naše gorje! . . .«

Temu pismu, ki naravnost drastično slika trpljenje rezervistov na mejah, ponajveč rodbinskih očetov, nimamo ničesar pripomniti, pač pa je priporočamo v temeljit študij **gospodu domobranskemu ministru Georgiju**, saj vladajo gori opisane razmere **pri domobraskih polkih v južni Dalmaciji!**

Gospodarstvo.

Ljubljanski semenj za kože ter kožuhovino

ki se je vršil v skladiščnih prostorih tvrdke »Balkan«, špedicijske delniške družbe v Ljubljani, Dunajska cesta 33, doprinesel je, očigled, trudapolnim in jako skrbnim predpripravam omenjene družbe, zelo povoljen zaključek in dokaz, po katerem se lahko sodi, da je sedaj tradicijsko postali »Ljubljanski semenj kož« za deželo kakor naše mesto nepodcenljivi faktotum, najsibode v gospodarskem, kakor tudi v interesu tujskega prometa.

Tek sejma, ki se je vršil dne 26. in 27. januarja, je bil vsled izrednega mnogobrojnega poseta kupcev iz različnih krajev in mest, tako med drugim tudi iz Lipskega, Monakovega, Budimpešte, Dunaja itd. prav živahen, tako, da se je vse na trg prinešeno blago po izredno ugodnih cenah prodalo. — Po prima blagu se je ob obeh tržnih dneh mnogo povpraševalo in tudi prav dobro plačevalo ter je bilo posebno prvega tržnega dne kupcev več kot dovolj.

Na trgu so bile sledeče kože prodane:

200 kom. govejih suhih	po K	3:20 do 3:40	kg
300 » » osoljenih	» »	1:22 do 1:50	»
100 » telečjih suhih	» »	4— do 5—	»
100 » » osoljenih	» »	1:50 do 2—	»
4000 ovčjih	» »	1:80 do 2—	»
700 kozjih	» »	2:75 do 5—	á
400 srnejih	» »	1:80 do 2—	»
2000 lisičjih	» »	18— do 20—	»
200 kune belice	» »	36— do 44—	»
150 » zlatice	» »	50— do 55—	»
4000 zajčjih	» »	1:20 do 1:40	»
450 jazbečjih	» »	10— do 11—	»
100 divje mačke	» »	4— do 5—	»

nadalje še male partije kož od vidre, dihurja itd.

Denarni promet je znašal okroglo 200.000 kron.

Vsekakor pa je gotovo, da je po deželi še dovolj blaga, tako, da se bo prejkone v pričetku meseca marca t. l. vršil še drugi semenj v Ljubljani, kot predhodnik velikega lipskega sejma in budimpeštanskega kožnega trga na Jožefovo, o čemer pa se bode še svoječasno poročalo.

gd **Kletarski tečaj v Semiču.** Kmetijska šola na Grmu priredi v ponedeljek, dne 3. in v torek, dne 4. marca v Semiču **dvadnevni kletarski tečaj.** Predavalo se bo o sestavi vina in njenem vplivu na dobrotu vina. O umnem kletarjenju, pretakanju, čiščenju in filtriranju vina. O ravnanju z vinsko posodo. O boleznih vina in zdravljenju pokvarjenega vina. Pouk bo teoretičen, kakor tudi v zvezi s praktičnimi vajami v kleti. Kdor se želi udeležiti tečaja, naj se prihlasi po dopisnici do dne 20. februarja t. l. pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija). Pristop k praktičnim demonstracijam se bo dovolil le omejenemu številu udeležencev.

gd **Vinarski in kletarski tečaj na Grmu.** Kranjska kmetijska šola na Grmu priredi dne 10. in 11. marca t. l. vinarski tečaj; od dne 12. do 14. marca t. l. pa kletarski tečaj. Spored tečaja bo sledeči: **V ponedeljek, dne 10. marca popoldne od 2. do 4.:** Cepljenje trt. Siljenje trt v silnicah, gorkih lebah in drugih prostorih. Ravnanje s cepljenkami in v trtnici. Saditev novih vinogradov. **Od 4. do 6.:** Razkazovanje silnice in cepilnih strojev. Vaje v cepljenju. — **V torek, dne 11. marca, dopoldne od 8. do 10.:** Obrezovanje trt. Ravnanje z mladimi trtami v vinogradu. Pomladanska dela v vinogradu. Gnojenje trt, osobito z umetnimi gnojili. **Popoldne od 2. do 5.:** Praktične vaje v obrezovanju trt v šolskem vinogradu v Cerovcih.

V sredo, dne 12. marca, od 8. do 10. dopoldne: Ravnanje z vinom. Vpliv trgatve in kipenja na kakovost vina. Lastnosti in sestava vina. — **Od 10. do 12. dopoldne:** Preiskava vina. — **Popoldne od 2. do 4.:** Ravnanje z zdravo in pokvarjeno vinsko posodo. Ovinjenje sodov. Poraba in vrednost žvepla in kipelne kleti. — **V četrtek dne 13. marca od 8. do 10.:** Pretakanje vina, čiščenje vina z raznimi čistili. **Od 10. do 12. dopoldne:** Praktične demonstracije v vinski kleti. **Popoldne od 2. do**

4.: Filtriranje vina. **Od 4. do 6.:** Praktične vaje v vinski kleti. — **V petek, dne 14. marca od 8. do 10. dopoldne:** Napake vina. **Od 10. do 12.:** Vaje v vinski kleti. **Popoldne od 2. do 4.:** Bolezni vina.

Ker je udeležba, osobito pri kletarskem tečaju omejena, je dovoljen pristop le tistim, katere ravnateljstvo izrecno sprejme. Priglasila (po dopisnici) se sprejemajo do 28. februarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija pri Novem mestu). Oddaljenim in revnim udeležencem s Kranjskega — vinogradnikom — povrne ravnateljstvo potne stroške **do Novega mesta** in tudi podpore 2 K na dan za prehrano. Za to podporo je treba v priglasilu izrecno prositi.

gs **Ljubljanska kreditna banka.** V seji upravnega sveta od 7. t. m. se je odobrila čista bilanca za leto 1912. Čisti dobiček znaša 664.476 K 24 v. (v letu 1911. 484.240 kron 28 v). Občnemu zboru, ki se bode vršil dne 5. marca t. l., se je sklenilo predlagati, izplačevati za leto 1912 6% dividendo (24 K na delnico), 141.197 K dodeliti rezervnim zakladom, 14.724 K 57 vin. prenesti na novi račun.

Književnost.

knj **Maksim Gorki: Foma Gordjejev.** Ta znameniti roman, ki je preložen že malone na vse evropske jezike, je izšel sedaj tudi v slovenskem prevodu. Cena je 2 K 40 vin., s pošto 20 vin. več. Knjigo priporočamo prav toplo.

knj **V burji in viharju.** Zgodovinski roman iz hrvaške preteklosti. Spisal D. Velimir Deželič. Prevel Starogorski. Burno dobo hrvaške zgodovine za časa Braslava, kneza posavske Hrvaške, ki je vladal v IX. stoletju v starodavnem Sisku, nam opisuje pisatelj v živih slikah, seznanjajoč nas pri tem z drugimi svetovnimi dogodki tistega časa. Ne samo glavne osebe: knez Braslav, kneževič Budimir Tomislav, pozneje prvi hrvaški kralj, kneginja Gertruda, pustolovja in ljubezni željna Nemka, Tihomil in Milena, temveč vse druge osebe so orisane tako dobro, da jih vidi čitatelj pred seboj. Pisatelj slika madžarske navale v našo domovino, narodne običaje, boj krščanstva s poganstvom, prvo zarjo hrepenenja po narodni slogi in padec posavske kneževine. Knjiga vzbuja veliko zanimanje od začetka do konca in iz vsega se zrcali trpljenje in slavni dnevi Jugoslovanov. Roman je jako lepo ilustriran ter je v knjigi 33 ilustracij. — Broširana knjiga stane s poštnino vred 3 K 30 vin. — **Knjige se naročajo v »Narodni knjigarni« v Ljubljani.**

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

LISTEK.

Oscar Wilde:

Strah v cantervillskem gradu.

Novela.

(Dalje.)

III. poglavje.

Ko se drugega dne zbere Otisova rodina pri zajtreku, so dosti dolgo govorili o strahu. Poslancu Zedinjenih držav se je seve nekoliko za malo zdelo, da njegovo darilo ni bilo sprejeto.

»Nisem nameraval,« reče, »strašila osebno razžaliti, in moram reči, da z ozirrom na dolgo dobo, kar je že v hiši, ne smatram niti malo za vpljudno, če se mu mečejo podzglavnice v glavo.«

Zelo umestna opazka, pri kateri se, kot žal moram reči, dvojčka spustita v glasen smeh.

»Toda z druge strani zopet,« nadaljuje, »če res odkloni »Mazilo z izhajajočim solncem«, mu bomo pa prisiljeni vzeti verige. Sicer bi enostavno ne bilo mogoče spati med takšnim ropotom pred spalnicami.

Toda ostale dni v tednu jih ni nič več motilo, in edina stvar, ki jim je vzbujala nekoliko zanimanja, je bilo vedno ponavljajoče se ponavljanje krvavega madeža na tleh v knjižnici. To je bilo zares zelo čudno, ker je vrata vanjo zaklepal vedno Mr. Otis sam vsakega večera, a okna so pa temelito zapazili. Po kameleonsko se spreminjajoča barva madeža je tudi povzročala mnogo opazk. Nekaterega jutra je bila temno (skoro indijsko) rdeča, drugič zopet cinobrasta, časi živo purpurna, in nekoč, prišedši doli po priprostitih navadah svobodne reformirane škofovske ameriške cerkve h družinski molitvi, zagledajo, da je madež svetlosmaragdasto zelen. Razume se samo po sebi, da so te kaleidoskopske izpremembe celo zabavale celo družbo, in vsakega večera so na ta račun brezobzirno stavili. Edina oseba, ki se ni udeleževala teh šal, je bila mala Virginija, ki je bila iz nekega neznanega vzroka vselej pri pogledu na krvavi madež zelo žalostna, in bi se bila onega jutra, ko je bil smaragdasto zežen, skoraj razjokala.

Drugič je nastopilo strašilo v nedeljo ponoči. Kmalu po tem, ko so odšli spat, jih probudi grozovit tresk v hallu. Ko prilete po stopnjicah doli, zagledajo, da je velika starodavna bojna oprava padla s svojega stojala na kamenit tlak, cantervillsko strašilo je pa sedelo v naslonjaču z velikim naslonjalom ter si drgnilo kolena z izrazom strahovite bolečine v obrazu. Dvojčka sta prinesla saboj bezgavke in izstrelila nanje dve kroglici s tisto gotovostjo v očeh, ki se dobi le z dolgo in gorečo vana učitelju za lepopisje; poslanec Zedinje-

nih držav pa nameri nanje revolver in je pozove po kalifornski navadi, nad dvigne roke! Strašilo poskoči z divjim krikom jeze in hitro odleti mimo njih kot megla, ugasnivši mimogrede svečo Washingtonu Otisu, pustivši jih tako v trdi temi. Prišedši na vrh stopnjic se zopet ovlada in izbruhne v svoj zloglasni demoniški smeh. Ob mnogih prilikah ga je že z uspehom rabilo. Govorili so namreč, da je zaradi njega v eni sami noči osiveela lasulja lorda Rakerja, ter da je gotovo prisilil tri francoske guvernante, da so službo odpovedale še pred koncem meseca. Zaraditega izbruhne v svoj najgromnejši smeh, da so odmevali od njega drug za drugim oboki starih stropov; toda komaj se strahovito odmevanje porazgubi, se odpro vrata in pokaže se Mr. Otisova v bledomodrem domačem plašču.

»Mislim, da vam ni prav dobro,« reče, »in prinesla sem vam steklenico kapljic doktora Dobella. Če vas boli želodec, boste videli, da je to izvrstno zdravilo.«

Strašilo upre besno nanjo oči in se ravno pripravi, da bi se izpremenilo v velikega, črnega psa, umetnost, za katero je bilo po pravici na glasu in kateri je domači zdravnik vedno pripisoval neozdravljivo neumnost strica lorda Cantervillskega, častivrednega Tomaža Hortona. Toda odmev bližajočih se korakov ga odvrne od krutega namena, da se zadovolji z lahkim fosfornatim zažarenjem, nakar izgine z globokim grobnim vzdihom, ravno ko se mu približata dvojčka.

Vrnivši se v svoje bivališče, se čisto zgrudi in dobi napad skrajno hudega duševnega razburjenja. Sirovost dvojčkov in materijalizem Mrs. Otisove, to so bile lastnosti, ki so vsekakor lahko skrajno disharmonirale, toda najbolj žalostno je bilo radi tega, ker ni moglo nositi oklepne oprave. Upalo je, da se bodo ravno moderni Amerikanci kar tresli od groze pri pogledu na strah v oklepju, če že ne iz pametnejšega vzroka, pa vsaj iz spoštovanja do svojega rojaka, pesnika Longfellowa, nad čegar zabavnimi in zanimivimi pesnitvami je ubilo marsikako dolgočasno uro tedaj, kadar so bili Cantervillski v mestu. Razven tega je bila to njegova lastna oprava. Imelo jo je na sebi z velikim uspehom pri turnirju v Kenilworthu, in je dobilo zanj mnogo srčnih poklonov od nikogar drugega, kot od same Deviške Kraljice. Toda ko jo je oblačilo, je čisto omagalo pod težo ogromnega oklepa in jeklene čelade, da je hudo padlo na kamenit tlak in si močno odrlo kolena in potklo gležnje na desnici.

Nekaj dni nato je bilo zelo bolešno ter je komaj prišlo iz svoje sobe, razen da je vzdrževalo v dobrem stanju krvavi madež. Toda ker si je skrbno streglo, se kmalu popravi in sklene, da naredi tretji poskus, preplašiti poslanca Zedinjenih držav in njegovo rodbino. Za svoj nastop si izbere petek, 17. vel. srpana ter posveti

skoro cel dan izbiranju svojih oblek; nazadnje se odloči za velik širokokrajni klub z rdečim peresom, plašč, zložen na rokavih in ovratniku, ter zarjavelo bodalo. Pod večer se pripodi velika nevihta s ploho, in veter je bil tak, da so se vsa okna in vrata v stari graščini tresla in pokala. To je bilo res vreme, kot nalašč zanje. Imelo je takšen načrt: poda se tiho v sobo Washingtona Otisa, zamrma nanj besede in ga sune z bodalom trikrat v vrat ob zvoških pridušene godbe. Na Washingtona je imelo posebno piko, ker je dobro vedelo, da ima ravno on navado, odstranjevati zloglasni cantervillsko krvavo liso s pomočjo Pinkertonovega »Vzornega čistila«.

Ko bo predrzni in brezskrbni dečko do smrti prestrašen, pojde v sobo, kjer spi poslanec Zedinjenih držav s svojo soprogo, in tam položi polzko roko na čelo Mrs. Otisovi, dočim bo šepetalo tresočemu se soprogu na ušesa najgrozovitejše skrivnosti mrtvašnice. Kar se tiče male Virginije, dosedaj še ni bilo odločeno. Nikoli ga ni nikakor razžalila, in bila vedno lepa in mila. Nekaj zamolklih vzdihov iz obešalne omare bo več kot zadosti; če bi pa le ne bilo, in bi se ne prebudila, pojde po prošiti odeji z mrtvaško se krivečimi prsti. Za dvojčka je bilo trdno oblečeno, da jima da temeljito lekcijo. Najprvo jima je bilo vsakakor treba sestiti na prsi in jima vzbuditi dušljiv občutek more. Ker imata postelje blizu sebe, postavi se med nju v podobi zelenega, ledeno mrzlega mrliča, da bosta vsa trda od strahu; nazadnje pa vrže od sebe plašč, obleže po vseh štirih sobo z belimi, obledelimi kostmi, enim vrtečim se očesom v vlogi »Nemega Danijela ali Samomorilčevega okostnjaka«, v vlogi, v kateri ni malokdaj naredilo temeljitega vtiska in katero je smatralo za enako vredno svoji znani vlogi »Čudaka Martina ali Zakrite skrivnosti«.

(Dalje prih.)

Na delu za našo sveto stvar.

(Dalje.)

Čas je tekkel in sredi burnega aplavza se je dvigal gospod župnik, obdan s svetlim žarom, s svojega sedeža. Podprl se je ob mizo in ni začel govoriti s slavnostnim glasom:

»Predrage moje ovčice! Malo časa sem še med vami, a s ponosom se lahko ozrem na to moje bivanje sredi med vami. Našel sem vas ponižne in udane, brez vsake odporne sile. Capljali ste vsi za Korelnom in drugim njegovim pajdašem.

Začel sem takoj z bogoljubnim delom, oznanjal sem nauke naših prvobornih teljev in s ponosom lahko rečem, ne zastoj. Koliko nadebudnih mladeničev in sivih mož se je našlo med vami, ki ste razumeli v tem kratkem času pravi katoliški duh. Marsikateri liberalec jo je po-

šteno skupil in par smo jih spravili celo na oni svet. Naj vam bo na tem mestu izrečena najiskrenejša zahvala.

Zadobil sem si pa še drug lavorjev venec. Kakšnega pa Bogu in vsemu katoliškemu svetu dopadajočega, to lahko trdim. Da vas predolgo ne mučim, vam kar naravnost povem. Že vidim, kako nekateri zevajo od radovednosti. Tako je lepo, moje drage ovčice, le verno me poslušajte in povedal vam bom. Poslušajte! Preprečil sem zidanje velepuhujšljive hiše v našem trgu. Pomislite, verni, vedno vojskujoči se somišljeniki, kaj so si liberalci izmislili. Postaviti so si hoteli »Sokolski dom«. Pa sva jim z županom prečrtala vse načrte. »Sokolskega doma« v našem trgu ne bo. Jaz in oča župan tega ne marava. In kdo je več, kot mi!? (Vsi pritrjujejo in burno ploskanje, njih obrazi se iskre, vsi dvigajo pesti.)

Ja tako je. Ne bo ga, pa ga ne bo.

Pa to še ni dosti. Moramo jih za to predrznost še kaznovati, da bomo prihodnjič lažje prirejali takele večere.

Ko bi le tega preklicanega Korelna ne bilo, bi šlo gotovo vse gladko, a ta zgaga nam je povsod za petami. Mi smo vsi zadovoljni z današnjim večerom, samo on nam je vedno za petami!

S takimi ljudmi nikakega pardona več. Nobeno sredstvo ni prenizko, samo da liberalca spravite v kazen in ob dobro ime. Bog vas bo gotovo dobro poplačal, ker je to vse v večjo njegovo čast in slavo.

Čisto po začrtani poti naprej, in enkrat mi boste hvaležni. Vedite tudi, da imam pravico od Boga odvezati vsak greh, naj bo še tako ostuden. Od vas ni nič tako slabo, če prisežete malo drugače, kot je pa bilo, samo če ste s tem pokopali liberalca v beržon. Ker smo letos imeli precej tožba, vem da kateremu izmed naših dragih tiči kaj na srcu glede priseg, zato poklekните. Tako!

Sprejmite moj blagoslov in Bog naj vam v večjo svojo slavo odpusti vse madeže.

Sedaj pa primite vsi za svoje čaše in izpijmo na velike letošnje zmage polne čaše do dna.

Pa da ne pozabim, povedati vam imam tužno vest. Naš Cezar, ki je s takim navdušenjem postavljaj mlaje, je izdihnil včeraj svojo blago dušo. Sam Bog nebeški ga je poklical vsled njegove velike gorečnosti k sebi. Zopet imamo litanijske izpolnjene za enega svetnika, ki bo goreče molil in prosil Boga za nas. O, blaženi Cezar, prosil za nas!

Vsi vneti za sveto katoliško stvar so izpraznili trenutoma svoje čaše do dna. Pijača je brez sledu izginila v nikdar polnih grlih.

Vesetje in zadovoljstvo je sijalo iz vsakega obraza. V vseh sobah je vladal zaduhel zrak, zgoščen s tobakovim di-

mom in prepojen z alkoholnim duhom.

Težko je bilo ostati v taki sobi, ko je zunaj tako prijetno hladno pihljaj vetrič. Spodaj v vrtu se je zgubil zdajinzdaj parček v kotichek, k drevesu ali za utico ter občudoval krasoto semanje noči. Marsikdo je takrat razumel skrivnostno pesem našega pevca iz sorškega polja, ki poje:

Lunca je videla,
Solnce pa ne,
Kak' je poljubljal
Fantič dekcle.

Gori v sobi pa ni divjala ljubezenska strast, čulo se je povsod pridušeno petje, pomešano s kletvicami posebnega kova.
(Dalje prih.)

Razno

* **Južni pol odkrit — kapitan Scott mrtev.** Kakor poroča »Globe« iz Nove Zelandije, je kapitan Scott dne 18. januarja 1912 odkril južni tečaj. Na povratku je ekspedicijo presenetil snežni vihar. Scott in njegovi spremljevalci so se ponesrečili. Vest dozda še ni potrjena.

* **Brat umoril brata.** Iz Saarbrücka poročajo: Grozen umor se je zgodil v Zittersdorfu. 15letni Jožef Simon se je prepil s svojim 18letn. bratom. Mlajši brat je potegnil nož ter ga zabodel bratu v trebuh. Ta se je težko ranjen zgradil na tla ter kmalu nato izdihnil. Mladega morilca so zaprli.

* **Velika nesreča v premogokopu.** V premogokopu Buffod v grofiji Nottingham je padla posoda, ki je vsebovala 800 galon vode, 150 m globoko. Trinajst delavcev je bilo ubitih.

* **Rodbinska drama.** Iz Lübecka poročajo: Zaradi slabe kupčije in bede je 29letni izdelovalec vozov Delfs iz Hamburga zastupil svojo ženo in svoja dva otroka v starosti 3 do 5 let. Nato se je obesil skupno s svojo teto.

* **Umori v ruskih vojašnicah.** »Czas« poroča iz Kijeva, da je v vojašnici železniškega bataljona straža ustrelila stotnika Ivanova, ko je šel po hodniku. Vojak je nato izvršil samomor. Časopisi poročajo, da se je v zadnjem času izvršilo več napadov na vojaške predstojnike. V eni sami vojašnici so bili ustreljeni trije častniki in pet vojakov, trije častniki pa so bili ranjeni.

Listnica uredništva:

Gosp. P. F . . . è v Š.: Prosjaka Luko ne moremo sprejeti, ker nimamo toliko honorarja na razpolago. — Gosp. J. H. Wilburton, Amerika: Hvala za dopis in naklonjenost! Radi bomo priobčevali, kar nam pošljete.

Valentin Kopitar.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Lastna lovarna
ur v Svici
1887
Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastoj
1912
Fr. Čuden, Ljubljana.

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 " " " II. " . . .	1	60	1	80
1 " " " III. " . . .	1	50	1	70
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " prašičjega mesa (svezega) . . .	2	20	2	20
1 " " " (prekajenega) . . .	2	20	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " prašiči na klavnici . . .	1	06	1	30
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 " masla surovega . . .	2	40	2	80
1 " masti prašičje . . .	2	10	2	16
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	92	2	—
1 " slanine prekajene . . .	2	—	2	20
1 " sala . . .	1	92	2	00
1 " surov. margarinskega masla . . .	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	—	2	20
1 jajce . . .	—	07	—	9
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	1	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	3	20	3	80
1 piščanec . . .	1	20	1	60
1 golob . . .	—	40	—	50
1 raca . . .	1	80	2	20
1 gos . . .	5	50	6	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	35	40	—	—
100 " " " " 1 . . .	35	00	—	—
100 " " " " 2 . . .	34	40	—	—
100 " " " " 3 . . .	33	70	—	—
100 " " " " 4 . . .	32	70	—	—
100 " " " " 5 . . .	31	80	—	—
100 " " " " 6 . . .	31	30	—	—
100 " " " " 7 . . .	28	50	—	—
100 " " " " 8 . . .	18	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	26	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	46	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	28	—	40
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	40	—	48
1 " kaše . . .	—	28	—	30
1 " ričeta . . .	—	26	—	28
100 kg pšenice . . .	23	—	23	50
100 " rži . . .	22	00	22	50
100 " ječmena . . .	20	—	21	—
100 " ovsa . . .	23	00	24	50
100 " ajde . . .	22	—	23	50
100 " prosa belega . . .	—	—	—	—
100 " " navadnega . . .	19	—	20	—
100 " koruze . . .	21	00	21	—
100 " činkvartina . . .	26	—	—	—
100 " krompirja . . .	6	—	7	00

Lesni trg
Cena trdemu lesu 9-50 do 12 K.
Cena mehkeemu lesu 8- do 9- K.

Trg za seno slamo, in steljo.
Na trgu je bilo

voz sena	7	50	8	—
" slame	5	—	6	—
" stelje	3	—	4	—
" detelja	8	—	8	50